

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Srednjobosanski Kanton/Kanton Središnje Bosne

KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU

Broj: 06 0 U 014089 22 U 2

Novi Travnik, 31.05.2022. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku u vijeću sastavljenom od sudaca Darmin Avdić, kao predsjednik vijeća, Lazarela Porić i Senad Begović, kao članovi vijeća, uz sudjelovanje Erme Jusić, kao zapisničara, rješavajući u upravnom sporu tužiteljice H.P., zastupana po Advokatskom društvu „Adil Lozo i dr.“ d.o.o. Travnik, protiv tuženog Federalnog zavoda za penziono/mirovinsko i invalidsko osiguranje Mostar, radi poništenja rješenja broj: FZ 3/2/2-35-3-67-2/20 MB/OB 1149677304 od 11.03.2020. godine, u upravnoj stvari ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu, na nejavnoj sjednici vijeća održanoj dana 31.05.2022. godine donio je slijedeću:

PRESUDU

Tužba se uvažava, rješenje tuženog Federalnog zavoda za penziono/mirovinsko i invalidsko osiguranje Mostar broj: FZ 3/2/2-35-3-67-2/20 MB/OB 1149677304 od 11.03.2020. godine i rješenje direktora Kantonalne administrativne službe u Travniku broj: FZ 9/2/1-35-3-69993-2/19 (MB:1149677304) od 13.01.2020. godine se poništavaju i predmet se vraća prvostupanjskom upravnom organu na ponovni postupak i odluku.

Obrazloženje

Osporenim rješenjem tuženog odbijena je žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja direktora Kantonalne administrativne službe u Travniku, broj FZ 9/2/1-35-3-69993-2/19 (MB:1149677304) od 13.01.2020. godine kojim je odbijen zahtjev za priznavanje prava na porodičnu penziju H.P. iz razloga što nisu ispunjeni uvjeti iz članka 72. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju za priznavanje prava na obiteljsku mirovinu.

Pravovremeno podnesenom tužbom tužiteljica je pokrenula upravni spor. Tužbu podnosi iz razloga pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i povrede odredbi Zakona o upravnom postupku Federacije BiH. U prvom dijelu tužbe se iznosi sadržaj osporenog rješenja, a potom tužiteljica navodi iz kojih razloga nalazi da je u postupku pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje. Tako se navodi da je brak između tužiteljice i E.P. razveden 24.04.1991. godine, ali je i pored toga tužiteljica nasljednica prvog reda iza umrlog E.P. kada je naslijedila nekretnine, novčana potraživanja po osnovu penzije. Tužiteljica je također i nakon razvoda braka sa E.P. ponovno živjela u vanbračnoj zajednici duže od 3 godine od 1996. godine pa sve do njegove smrti. Tužiteljica smatra da pored ovakvih dokaza tuženi nikako nije mogao donijeti osporeno rješenje. Dalje se ukazuje da je tuženi pogrešno primijenio materijalno pravo i to Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju kada je odbio njen zahtjev. Kod povreda Zakona o upravnom postupku Federacije BiH tužiteljica ukazuje na povredu članka 7. kao povredu načela materijalne istine jer upravni organ nije utvrdio pravo stanje stvari. Ukazuje se i na povredu odredbe

članka 8. Zakona o upravnom postupku F BiH, načelo saslušanje stranke, te se potom citiraju navedene zakonske odredbe i niz odredbi Zakona o upravnom postupku i prigovara da tužiteljici nije data mogućnost da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje osporenog rješenja. Također se tužbom ukazuje i na povredu odredbe članka 9. Zakona o upravnom postupku Federacije BiH – načelo ocjene dokaza te se opet citiraju zakonske odredbe i ukazuje da osporeno rješenje nije sačinjeno sukladno članku 207. stav 2. Zakona o upravnom postupku Federacije BiH. U konačnom predlaže da se tužba uvaži i ponište, kako osporeno, tako i prvostupanjsko rješenje i da se predmet vrati prvostupanjskom organu na ponovno odlučivanje.

Tuženik je podnio odgovor na tužbu. U pismenom podnesku broj: FZ 3/2/2-35-3-67-6/20 MB/OB 1149677304 od 11.06.2020. godine Federalni zavod za MIO/PIO tuženi ističe da osporenim rješenjem nije povrijeđen Zakon niti lični interes tužiteljice zasnovan na Zakonu, te da je činjenično stanje, koje je bilo odlučno za rješavanje ove upravne stvari, potpuno i pravilno utvrđeno i da je na tako činjenično stanje pravilno primijenjeno materijalno pravo, zbog čega je ostao kod razloga iz osporenog rješenja i predložio da se tužba odbije.

U prethodnom postupku ovaj sud je odlučujući o navedenoj tužbi istu odbio kao neutemeljenu svojom presudom broj 06 0 U 014089 20 U od 13.07.2020. godine iz razloga što nisu bile ispunjene pretpostavke za uvažavanje tužbe tužiteljice koje su propisane odredbom članka 68. i 72. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH. Nezadovoljna navedenom odlukom tužiteljica je putem svog punomoćnika podnijela apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine. Odlučujući o istoj Ustavni sud BiH je svojom odlukom AP-2891/20 usvojio apelaciju tužiteljice H.P., utvrdio da je prekršena zabrana diskriminacije iz člana 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u vezi sa pravom na imovinu iz članka II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. tačka Protokola broj I uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, te ukinuo presudu ovog suda broj 06 0 U 014089 20 U od 13.07.2020. godine i predmet vratio ovom sudu da donese novu odluku.

U ponovljenom postupku sud je zakonitost osporenog upravnog akta preispitao u granicama navoda iz tužbe sukladno odredbi čl. 34 st. 1. Zakona o upravnim sporovima /"Službene novine F BiH" 9/05/, pa je nakon ovakvog preispitivanja istog odlučio kao u izreci, pri čemu se naročito rukovodio slijedećim razlozima:

Tužba je utemeljena.

Prema stanju u spisu tužiteljica je dana 13.12.2019. godine Kantonalnoj administrativnoj službi u Travniku podnijela zahtjev za priznavanje prava na obiteljsku mirovinu, te je rješenjem prvostupanjskog organa uprave od 13.01.2020. godine odbijen zahtjev tužiteljice. Donoseći ovakvu odluku prvostupanjski organ se pozvao na član 72. Zakona o PIO/MIO jer navedenim zakonskim odredbama nije predviđeno da se može ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu ukoliko je postojala vanbračna zajednica, kao što je u konkretnom slučaju. Nezadovoljna takvim rješenjem tužiteljica je podnijela žalbu. Odlučujući o žalbi tuženi je svojim rješenjem od 11.03.2020. godine žalbu odbio.

Iz stanja spisa također proizlazi da je tužiteljčin brak razveden presudom Osnovnog suda u Travniku broj 1484/90 od 24.04.1991. godine i da je dijete D.Ž.P. povjereno ocu na čuvanje zaštitu i vaspitavanje uz obavezu tužiteljice da doprinosi mjesečno 15 % od zajamčenog ličnog dohotka. Navedena presuda je postala pravomoćna 03.06.1991. godine. Uz tužbu također je priloženo rješenje o nasljeđivanju broj sudskog spisa 51 0 O 164251 19 O, broj spisa notara UPP-215/19 od 11.11.2019. godine, iz kojeg je vidljivo da je ostavinu iza umrlog E.P. u vidu nekretnine novčanog potraživanja od neizmirene penzije za 09/2019 i neutvrđeni iznos novca kod Addiko bank d.d. Sarajevo naslijedila kći B. (rođena P.) D.Ž. i vanbračni partner H.P. Također iz zajedničke izjave broj OPU-IP 1205/2019 date pred notarom Goran Halidom proizilazi da N.P. i E.D. izjavljuju u prisustvu tužiteljice H.P., kao bliža rodbina umrlog E.P., da je H.P. živjela u vanbračnoj zajednici sa E.P. duže od tri godine tačnije od 1996. godine do 16.09.2019. godine kada je istu preminuo u bolnici u Novoj Biljoj. Svjedocima je također poznato da su tužiteljica i E.P. živjeli u bračnoj zajednici 5 godina gdje su također stanovali na adresi ... , T. i da su stekli u zajedničkom životu kćerku D.Ž. P, udatu B.

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, a prvenstveno utvrđeno činjenično stanje, ovaj sud nalazi da je tužba tužiteljice utemeljena. Ovo iz razloga što se prvostupanjski organ pozvao na odredbu članka 72. Zakona o PIO/MIO a tuženi se pozvao i na odredbe članka 68. i 69. Zakona o PIO/MIO („Službene novine Federacije BiH“ broj 13/18, 90/21 i 19/22) u smislu kojih tužiteljica nema pravo na obiteljsku mirovinu kao razvedeni bračni supružnik kojem nije pravomoćnom presudom dosuđeno pravo na izdržavanje.

I prvostupanjski organ kao i tuženi donoseći ovakvu odluku potpuno zanemaruju činjenicu da je tačno da je brak između tužiteljice i umrlog E.P. razveden, ali i da je tužiteljica zasnovala nakon toga vanbračnu zajednicu sa tužiteljem i da je u istoj bila sve do njegove smrti 16.09.2019. godine.

Odredbom članka 3. Obiteljskog zakona Federacije BiH (Sl. novine Federacije BiH“ broj 35/05, 41/05 i 31/14) izjednačena je bračna i vanbračna zajednica u pogledu određenih prava. Tako je presudom Vrhovnog suda Federacije BiH, broj 04 0 U 007360 15 Uvp od 13.12.2018. godine zauzet pravni stav da je u konkretnoj situaciji neophodna primjena Obiteljskog zakona Federacije BiH i to članova 2. i 3. koji poistovjećuju bračnu sa vanbračnom zajednicom, jer se smatra da je vanbračna zajednica, zajednica života žene i muškarca koji nisu u braku ili u vanbračnoj zajednici sa drugom osobom i koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno dijete.

U navedenom dijelu u dosadašnjem rješenju Zakona o PIO/MIO postojala je disharmonija sa navedenim odredbama Obiteljskog zakona Federacije BiH, a što je utvrdio i Ustavni sud BiH u predmetu broj AP:2891/20 rješavajući po apelaciji tužiteljice utvrđujući da je na navedeni način prekršena zabrana diskriminacije iz članka 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u vezi sa pravom na imovinu II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. tačka Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

Obzirom da je Ustavni sud BiH već prethodno donio u sličnim predmetima odluke pa tako i odluku broj AP:4077/16 od 11.10.2018. godine, gdje je također prekršena zabrana diskriminacije, to je prouzrokovalo i Izmjene i dopune Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju („Sl. novine F BiH“, broj 19/22) koji svojim člankom 4. mijenja članak 69. tačka a) Zakona o PIO/MIO na način da se u članku 69. tačka a) iza riječi

„supružnik“ dodaju riječi „i vanbračni partneri“. Iza stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi: „Vanbračni partner iz stava 1. tog članka smatra se lice koje je kao takvo definirano Obiteljskim zakonom Federacije BiH, a koje je svoj status utvrdilo u odgovarajućem sudskom postupku“.

Kod ovakvog stanja stvari, kada su zauzeta pravna stajališta u odlukama odnosno presudama Ustavnog suda BiH, odnosno u konkretnoj odluci Ustavnog suda BiH broj AP: 2891/20 od 06.04.2022. godine, koja je za ovaj sud obvezujuća, kao i da su stvorene i zakonske pretpostavke, jer je došlo do naprijed navedene izmjene i dopune Zakona o PIO/MIO, to je onda tužbu bilo nužno uvažiti kao osnovanu, poništiti pobijana rješenja tuženog i prvostupanjskog organa uprave i predmet vratiti tom organu na ponovni postupak i odlučivanje o zahtjevu tužiteljice, ispitivanjem postojanja uvjeta za priznavanje prava na obiteljsku mirovinu propisanih člankom 70. Zakona o PIO/MIO, imajući pri tome u vidu navedene zakonske odredbe, kao i odluku Ustavnog suda BiH broj AP:2891/20, ali i odredbu članka 57. Zakona o upravnim sporovima, a sve kao bi se donijela pravilna i na zakonu zasnovana odluka za koju će se dati potpuno i jasno obrazloženje.

Radi svega naprijed izloženog, valjalo je odlučiti kao u izreci ove presude temeljem odredbi članka 36. stav 1. i 2. u svezi sa člankom 28. stav 1. Zakona o upravnim sporovima.

Pouka:

Protiv ove presude žalba nije dopuštena.

(čl. 40. Zakona o upravnim sporovima)

Zapisničar
Erma Jusić

Predsjednik vijeća

Darmin Avdić